

TIÊU ĐIỂM LUẬT

Cập nhật những thay đổi pháp lý quan trọng hàng tháng có ảnh hưởng đến hoạt động đầu tư và kinh doanh tại Việt Nam. Truy cập Trung tâm Tư liệu của chúng tôi để theo dõi những cập nhật pháp lý mới nhất và tin tức từ LNT & Partners.

ESG Trong Chuỗi Cung Ứng Toàn Cầu Tại Việt Nam: Áp Lực Và Cơ Hội Cho Nhà Cung Cấp

Hoàng Nguyễn Hạ Nguyên – Luật sư Thành viên
Lê Khôi Nguyên – Cộng sự

Giới thiệu

Trong các bài viết trước, chúng tôi tập trung vào các giao dịch M&A và thẩm định pháp lý. Tuy nhiên, các yếu tố ESG—môi trường, xã hội và quản trị—không còn giới hạn trong không gian M&A nữa. Bộ tiêu chuẩn này đã nhanh chóng phát triển từ các quy tắc “mềm” thành các kỳ vọng có tính ràng buộc trong kinh doanh, đặc biệt là đối với những chuỗi cung ứng toàn cầu. Đối với các nhà cung cấp Việt Nam, sự phát triển này có thể vừa là áp lực vừa là cơ hội để đạt được bước đột phá. Khi các tập đoàn đa quốc gia ngày càng dịch chuyển hoặc mở rộng hoạt động tìm nguồn cung ứng của mình sang Việt Nam, việc tuân thủ các tiêu chuẩn ESG đã trở thành một yêu cầu quan trọng để tham gia hoặc duy trì vị trí trong các chuỗi cung ứng xuyên biên giới có giá trị cao. Bên mua nước ngoài hiện nay thường xuyên đánh giá không chỉ chất lượng sản phẩm hoặc thời hạn giao hàng mà còn cả cách các nhà cung cấp Việt Nam quản lý lực lượng lao động, rủi ro môi trường và đạo đức kinh doanh của họ.

Bài viết này thảo luận về tầm quan trọng ngày càng tăng của ESG trong các mối quan hệ chuỗi cung ứng và nghĩa vụ hợp đồng tại Việt Nam. Bài viết cũng nêu bật cách các quy định liên quan đến ESG - dù là trong nước hay nước ngoài - có thể tạo ra áp lực tuân thủ, đồng thời mang lại giá trị chiến lược cho các nhà cung cấp Việt Nam đang tìm kiếm khả năng tiếp cận những thị trường rộng lớn hơn.

Mặc dù hầu hết các tiêu chuẩn ESG quốc tế hoặc nước ngoài không áp dụng trực tiếp cho các nhà cung cấp Việt Nam, nhưng các quy tắc này thường ràng buộc theo cách gián tiếp. Khi một bên mua đa quốc gia phải tuân thủ các yêu cầu ESG tại quốc gia của mình - hoặc bị buộc phải tuân thủ về mặt thương mại do áp lực từ khách hàng hoặc nhà đầu tư - thì có khả năng họ sẽ áp đặt những kỳ vọng tương tự lên chuỗi cung ứng của mình, bao gồm cả các nhà cung cấp Việt Nam.

Ở góc độ kinh doanh, xu hướng này không có gì đáng ngạc nhiên. Các thương hiệu giàu tham vọng - đặc biệt là trong lĩnh vực hàng tiêu dùng - đang chú ý chặt chẽ đến ESG không chỉ để tuân thủ mà còn để tăng trưởng kinh doanh. Theo một nghiên cứu chung năm 2023 của McKinsey và NielsenIQ

, các sản phẩm tại Hoa Kỳ có tuyên bố liên quan đến ESG đạt tốc độ tăng trưởng tích lũy trung bình là 28% trong giai đoạn năm năm, so với 20% đối với các sản phẩm không có tuyên bố tương tự. Mặc dù nghiên cứu không chứng minh được mối liên hệ nhân quả giữa các tuyên bố ESG và hành vi mua hàng, nhưng khoảng cách hiệu suất đủ lớn để ảnh hưởng đến các quyết định chiến lược. Trong cùng nghiên cứu, các thương hiệu tạo ra hơn một nửa doanh số từ các sản phẩm được tiếp thị theo ESG cũng ghi nhận tỷ lệ mua hàng lặp lại là 32–34% - cho thấy tác động có sức nặng đến lòng trung thành của người tiêu dùng.¹

Yêu cầu ESG: Áp lực và cơ hội cho các nhà cung cấp Việt Nam

Sự gia tăng các nghĩa vụ ESG tạo ra thực tế trái chiều cho các nhà cung cấp Việt Nam. Một mặt, người mua và các cơ quan lập pháp, hành pháp trên thế giới đang áp đặt các yêu cầu ESG nghiêm ngặt hơn, làm tăng gánh nặng tuân thủ cho các nhà cung cấp. Các nhà xuất khẩu, nhà sản xuất và thậm chí cả các nhà cung cấp thầu phụ nhỏ hiện được kỳ vọng sẽ đáp ứng các tiêu chuẩn cao hơn về quản lý môi trường và điều kiện lao động. Các công ty đa quốc gia hoạt động tại Việt Nam thường tiến hành thẩm định liên quan đến ESG hoặc đánh giá KYC, yêu cầu các nhà cung cấp địa phương phải giải quyết mọi thiếu sót. Các nhà cung cấp không thể đáp ứng các kỳ vọng này có nguy cơ bị loại khỏi các thỏa thuận tìm nguồn cung ứng hiện tại hoặc trong tương lai.

Mặt khác, những nghĩa vụ này cũng mang đến một cơ hội. Các nhà cung cấp chủ động nâng cao hiệu suất ESG của mình có thể tạo chỗ đứng và trở thành đối tác được người mua toàn cầu ưa thích. Việc tuân thủ sớm sẽ làm giảm nguy cơ bị thải loại và tăng khả năng tiếp cận các hợp đồng dài hạn có giá trị cao hơn. Việc áp dụng các hoạt động ESG cũng tăng cường sức hấp dẫn của công ty đối với các nhà đầu tư nước ngoài. Bằng cách tuân thủ các tiêu chuẩn quốc tế, các nhà cung cấp Việt Nam có thể tự giới thiệu bản thân là những lựa chọn thay thế đáng tin cậy cho các đối thủ cạnh tranh ở các khu vực khác và cải thiện danh tiếng của họ trên thị trường toàn cầu.

Tóm lại, ESG không còn chỉ là về đạo đức nữa mà giờ đây đã trở thành một yếu tố cạnh tranh. Các công ty đầu tư vào tuân thủ và phát triển bền vững có thể đạt được lợi thế chiến lược, trong khi những công ty tụt hậu có thể bỏ lỡ các cơ hội thương mại quan trọng và khả năng tiếp cận thị trường.

Khung pháp lý ESG của Việt Nam cho chuỗi cung ứng bền vững

Việt Nam vẫn chưa có luật “ESG” độc lập. Tuy nhiên, các nguyên tắc ESG ngày càng được phản ánh trong nhiều lĩnh vực của quy định nội luật. Trong những năm gần đây, chính phủ Việt Nam đã có những bước đi quan trọng để phù hợp với các cam kết toàn cầu, bao gồm cam kết tại COP26 về việc đạt được mức phát thải ròng bằng 0 và đã ban hành nhiều chính sách quốc gia về phát triển bền vững và tăng trưởng xanh. Do đó, các nhà xuất khẩu, doanh nghiệp FDI và các công ty niêm yết hiện phải tuân theo một mạng lưới luật ngày càng mở rộng kết hợp các nghĩa vụ liên quan đến ESG - và những điều này cũng ảnh hưởng đến chuỗi cung ứng của họ.

Một số quy định có liên quan nhất bao gồm:

- Luật Bảo vệ Môi trường năm 2020 quy định các yêu cầu pháp lý về xử lý chất thải, kiểm soát khí thải và cấp phép môi trường;
- Bộ luật Lao động năm 2019 bảo vệ quyền lao động, cấm lao động trẻ em và lao động cưỡng bức, đồng thời yêu cầu các biện pháp an toàn tại nơi làm việc;

¹ <https://tinyurl.com/mckinsey-sustainability>

- Luật Phòng chống tham nhũng năm 2018 đặt ra các nghĩa vụ quản trị và tuân thủ cũng áp dụng cho tính toàn vẹn của chuỗi cung ứng.

Các quy định khác về an toàn và vệ sinh nghề nghiệp, minh bạch của công ty trên thị trường chứng khoán và đánh giá tác động môi trường cũng cổ thêm kế hoạch phát triển ESG của hệ thống luật pháp Việt Nam. Đối với các nhà cung cấp, thông điệp rất rõ ràng: nghĩa vụ ESG không còn là áp lực bên ngoài từ người mua nước ngoài nữa mà còn được nội luật hóa vào khung pháp lý trong nước. Việc không tuân thủ có thể dẫn đến các trách nhiệm pháp lý, tổn hại đến danh tiếng và gián đoạn hoạt động kinh doanh, thậm chí trước cả khi xét đến các hậu quả pháp lý theo hợp đồng hoặc xuyên biên giới.

Đồng thời, việc tuân thủ không chỉ đối với luật pháp Việt Nam. Các nhà cung cấp cũng được yêu cầu tuân thủ các tiêu chuẩn ESG quốc tế hoặc các quy định của quốc gia sở tại của bên mua. Đối với các công ty Việt Nam muốn tham gia vào chuỗi cung ứng quốc tế, điều này có nghĩa là phải luôn cập nhật thông tin và đáp ứng các luật ESG và kỳ vọng của ngành ở nước ngoài.

Quy định trên thế giới về Thảm Định ESG định hình chuỗi cung ứng

Trên khắp các thị trường quan trọng, luật liên quan đến ESG đang được thắt chặt - và những diễn biến này ảnh hưởng trực tiếp đến các nhà xuất khẩu của Việt Nam. Tại EU, Chỉ Thị Về Thảm Định Tính Bền Vững Của Doanh Nghiệp (CSDDD) đang được đệ trình sẽ buộc các công ty lớn của EU và một số công ty ngoài EU có hoạt động tại EU phải xác định và giải quyết các rủi ro ESG trong toàn bộ chuỗi giá trị của họ. Trên thực tế, điều này có nghĩa là một bên mua có trụ sở tại EU có nhà cung cấp tại Việt Nam sẽ phải đánh giá và, khi cần thiết, giảm thiểu các rủi ro ESG đối với các hoạt động tại Việt Nam của mình.²

Một số quốc gia EU đã thông qua luật riêng trước cả CSDDD. Ví dụ, Đạo Luật Thảm Định Chuỗi Cung Ứng của Đức, có hiệu lực từ năm 2023, áp đặt nghĩa vụ pháp lý đối với các công ty lớn phải tiến hành thảm định ESG đối với các nhà cung cấp trực tiếp và gián tiếp của họ.³ Các khung pháp lý tương tự tồn tại ở Pháp, Hà Lan và Vương quốc Anh, mặc dù các quy định này khác nhau về phạm vi⁴. Thỏa thuận xanh của EU và các biện pháp liên quan, bao gồm Cơ Chế Điều chỉnh Biên Giới Carbon (CBAM) và các yêu cầu về tính bền vững dành riêng cho từng loại sản phẩm, cũng chỉ báo rằng việc tuân thủ ESG sẽ trở thành điều kiện tiên quyết để tiếp cận thị trường trong tương lai.

Tại Mỹ, những diễn biến tương tự đang được định hình. Ủy ban Chứng khoán và Giao dịch Hoa Kỳ (SEC) đã đề xuất các quy tắc mới (trong giai đoạn 2022–2023) yêu cầu các công ty đại chúng niêm yết phải công bố các rủi ro liên quan đến khí hậu, khí thải nhà kính (GHG) và ESG phát sinh từ chuỗi cung ứng của họ, nếu có tác động đáng kể⁵. Mặc dù các quy tắc này hiện vẫn chưa được hoàn thiện vào thời điểm tháng 07/2025, nhưng các quy tắc này đã thúc đẩy các công ty lớn của Mỹ tăng cường giám sát ESG trong hoạt động tìm nguồn cung ứng toàn cầu của họ. Nhiều công ty đang đưa ra các quy tắc ứng xử cho nhà cung cấp, các yêu cầu về dữ liệu liên quan đến ESG và các nghĩa vụ theo hợp đồng về tính bền vững. Do đó, các nhà cung cấp Việt Nam có thể bị ràng buộc với các tiêu chuẩn ESG của Mỹ thông qua nghĩa vụ hợp đồng, ngay cả khi không bị điều chỉnh trực tiếp.

Tóm lại, thị trường toàn cầu đang “xuất khẩu” tiêu chuẩn ESG thông qua các hợp đồng chuỗi cung ứng. Các công ty Việt Nam thích ứng với những kỳ vọng này sẽ duy trì và mở rộng khả năng tiếp

² <https://www.vietnam-briefing.com/news/eu-due-diligence-vietnam.html/>

³ <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/ff7c1d04/the-german-supply-chain-act>

⁴ <https://tradebeyond.com/the-list-of-global-supply-chain-due-diligence-laws-keeps-growing/>

⁵ <https://tinyurl.com/sec-climate-disclosure-rules>

cận các thị trường chính, trong khi đó, những công ty không thích ứng có nguy cơ bị loại khỏi thương mại quốc tế.

Nghĩa vụ ESG trong hợp đồng cung ứng: Tình Trạng Bình thường Mới

Những cải cách pháp lý có liên quan đang nhanh chóng trở thành các điều khoản hợp đồng thực tế. Hiện nay, hầu hết người mua đa quốc gia không còn dựa vào các tuyên bố cơ bản về việc tuân thủ luật pháp địa phương. Thay vào đó, họ áp đặt các yêu cầu ESG trực tiếp vào hợp đồng với nhà cung cấp của họ. Các điều khoản này ngày càng chi tiết cấu thành quyền có thể thi hành.

Những quy định chung bao gồm:

- Tuân thủ các tiêu chuẩn lao động và xã hội;
- Cam kết về môi trường và an toàn, chẳng hạn như tuân thủ các quy định về khí thải hoặc sử dụng hóa chất;
- Các điều khoản chống tham nhũng bao gồm các tiêu chuẩn;
- Quyền kiểm toán của người mua, bao gồm kiểm toán ESG của bên thứ ba hoặc kiểm tra tại chỗ;
- Tuân thủ quy tắc ứng xử của nhà cung cấp bao gồm các nguyên tắc ESG.

Trong bối cảnh này, các nhà cung cấp Việt Nam có thể được yêu cầu thiết lập các chính sách ESG nội bộ, đầu tư vào các hệ thống hoặc cơ chế báo cáo mới hoặc thậm chí điều chỉnh các hoạt động sản xuất. Những yêu cầu này có thể rất khắt khe, nhưng chúng cũng mang lại uy tín và cơ hội hợp tác lâu dài với các khách hàng toàn cầu.

Quan trọng hơn, việc không tuân thủ không còn chỉ là vấn đề về danh tiếng. Nó có thể dẫn đến hậu quả pháp lý ngay lập tức - chẳng hạn như vi phạm hợp đồng, mất đơn hàng, nghĩa vụ bồi thường hoặc bị loại khỏi danh sách nhà cung cấp.

Động cơ kinh doanh cho việc tuân thủ ESG

Bất chấp chi phí và nỗ lực cần thiết, việc tuân thủ ESG mang lại một số lợi ích thương mại rõ ràng cho các công ty Việt Nam:

- Tiếp cận thị trường toàn cầu: Đáp ứng các tiêu chí ESG mở ra cánh cửa cho chuỗi cung ứng của các tập đoàn quốc tế lớn. Nhiều bên mua hiện đang tiến hành sàng lọc ESG như một phần của quá trình lựa chọn nhà cung cấp.
- Sự khác biệt về mặt thương mại: Các nhà cung cấp tuân thủ có thể tạo sự khác biệt với các đối thủ cạnh tranh, đặc biệt là trong các ngành mà ESG rất quan trọng vì lý do thương hiệu hoặc quy định pháp luật.
- Điều kiện hưởng ưu đãi thương mại: Việc Việt Nam tham gia các hiệp định như EVFTA hay CPTPP đều bao gồm các chương liên quan đến ESG. Các nhà cung cấp tuân thủ có nhiều khả năng được hưởng ưu đãi thuế quan và thủ tục hải quan thông thoáng hơn.
- Cải thiện hoạt động: Thực hành ESG quyết liệt - chẳng hạn như hiệu quả năng lượng hoặc chính sách lao động công bằng - cũng có thể dẫn đến tiết kiệm chi phí, giữ chân nhân viên cao hơn và kiểm soát nội bộ tốt hơn.

Ngược lại, việc không tuân thủ có thể dẫn đến hậu quả nghiêm trọng. Nhà cung cấp có thể bị xóa khỏi danh sách nhà cung cấp được người mua chấp thuận, bị từ chối tham gia đấu thầu hoặc bị buộc phải chịu trách nhiệm nếu hành vi của nhà cung cấp cấu thành vi phạm mà đối tác nước ngoài phải gánh chịu. Tóm lại, ESG hiện là tiêu chuẩn thương mại chứ không phải là cam kết tùy chọn.

Kết Luận

Tuân thủ ESG không còn là một nguyên tắc nữa mà đang trở thành một yêu cầu thực tế để tham gia kinh doanh trong chuỗi cung ứng toàn cầu. Đối với các nhà cung cấp Việt Nam muốn tiếp cận hoặc duy trì chỗ đứng trong thị trường quốc tế, áp lực tuân thủ không chỉ đến từ luật pháp mà còn từ khách hàng, nhà đầu tư và kỳ vọng của công chúng. Đồng thời, việc áp dụng sớm các hoạt động ESG có thể giúp các doanh nghiệp địa phương đạt được bước tiến trong chuỗi giá trị, giành được lòng tin từ các công ty đa quốc gia và trở nên bền vững hơn trong tương lai.

Các khuôn khổ pháp lý - cả trong nước và quốc tế - đang thay đổi nhanh chóng, và các công ty đáp ứng các xu hướng này ngay lập tức sẽ có vị thế tốt hơn để đạt được thành quả trong tương lai gần. Những công ty không đáp ứng được có thể phải chấp nhận tụt hậu khi tính bền vững trở thành trọng tâm của thương mại xuyên biên giới.

Các bài viết liên quan khác:

1. <https://www.lntpartners.com/vi/legal-briefing/esg-tai-viet-nam-tu-xu-the-tat-yeu-den-loi-the-canh-tranh-ben-vung>
2. <https://www.lntpartners.com/vi/legal-briefing/esg-trong-m-a-tai-viet-nam-vai-tro-quan-trong-cua-tham-dinh-va-dinh-gia>
3. <https://www.lntpartners.com/vi/legal-briefing/esg-trong-ma-tai-viet-nam-quy-trinh-xin-chap-thuan-ma>

Tuyên bố miễn trừ trách nhiệm: Bản Tin Pháp Lý này nhằm mục đích cung cấp thông tin cập nhật về pháp luật và chỉ mang tính chất tham khảo. Nội dung trong bản tin không nên được sử dụng hoặc hiểu là lời khuyên pháp lý cho mục đích kinh doanh. LNT & Partners không chịu trách nhiệm đối với bất kỳ việc sử dụng hoặc áp dụng thông tin nào trong bản tin cho mục đích kinh doanh. Để được làm rõ hoặc nhận tư vấn pháp lý cụ thể từ Bản Tin Pháp Lý này, vui lòng liên hệ Luật sư của chúng tôi: **Ms. Hoàng Nguyễn Hạ Quyên** qua email Quyên.Hoang@LNTpartners.com.

LIÊN HỆ

Để biết thêm thông tin, vui lòng liên hệ với các Luật sư Thành viên của chúng tôi:

Ông Bùi Ngọc Hồng

Sáp nhập & Mua lại, Đầu tư nước ngoài, Tuân thủ Pháp luật, Lao động, Giải quyết tranh chấp

Hong.Bui@LNTpartners.com

Ông Trần Thái Bình

Quản trị doanh nghiệp, Lao động, Đầu tư nước ngoài, Giải quyết tranh chấp, Bất động sản, Sáp nhập & Mua lại, Thuế

Binh.Tran@LNTpartners.com

Bà Hoàng Nguyễn Hạ Quyền

Sáp nhập & Mua lại, Tuân thủ Pháp luật, Lao động, Phá sản & Tái cấu trúc

Quyên.Hoang@LNTpartners.com

Ông Lê Nết

Tài chính & Ngân hàng, Bất động sản, Giải quyết tranh chấp, Sáp nhập & Mua lại, Thuế

Net.Le@LNTpartners.com

Ông Nguyễn Anh Tuấn

Chống độc quyền/Cạnh tranh, Sáp nhập & Mua lại, Lao động, Tuân thủ Pháp luật, Đầu tư nước ngoài

Tuan.Nguyen@LNTpartners.com

Ông Nguyễn Xuân Thủy

Sáp nhập & Mua lại, Đầu tư nước ngoài, Lao động, Thuế

Thuy.Nguyen@LNTpartners.com

Bà Vũ Thanh Minh

Thuế, Đầu tư nước ngoài, Tài chính & Ngân hàng, Quản trị doanh nghiệp, Sáp nhập & Mua lại

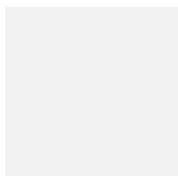
Minh.Vu@LNTpartners.com

Ông Nguyễn Công Phú

Giải quyết tranh chấp

Phu.Nguyen@LNTpartners.com

Ông Nguyễn Văn Tuấn

Tài chính & Ngân hàng, Tuân thủ Pháp luật, Đầu tư nước ngoài, Giải quyết tranh chấp, Sở hữu Trí tuệ

VanTuan.Nguyen@LNTpartners.com

Bà Dương Bá Ánh Duyên

Bất động sản, Quản trị doanh nghiệp, Phá sản & Tái cấu trúc, Sáp nhập & Mua lại

AnhDuyen.Duong@LNTpartners.com

Bà Lương Trung Vân Nhi

Giải quyết tranh chấp, Lao động

VanNhi.Luong@LNTpartners.com

Về chúng tôi

Để biết thêm thông tin, vui lòng liên hệ:

Tp. Hồ Chí Minh (trụ sở chính)

Tầng 21, Tòa nhà Bitexco,
Số 2 Hải Triều, phường Sài Gòn
+84 28 3921 2357

Hà Nội

Tầng 12, Tòa nhà Pacific Place,
83B Lý Thường Kiệt, Phường Cửa Nam
+84 24 3824 8522

LNT & PARTNERS ("LNT") là một công ty luật độc lập tại Việt Nam, cung cấp dịch vụ pháp lý toàn diện với thế mạnh trong các lĩnh vực doanh nghiệp và M&A, cạnh tranh, dược phẩm, bất động sản, hạ tầng, tài chính, cũng như các vụ tranh tụng và trọng tài phức tạp. Chúng tôi tự hào là một trong những hãng luật hàng đầu tại Việt Nam, đồng hành cùng nhiều khách hàng trong nước và quốc tế, bao gồm các tập đoàn thuộc danh sách Fortune Global 500 và nhiều công ty niêm yết uy tín tại Việt Nam.

Nếu bạn cần thêm thông tin về bất kỳ bản tin pháp lý nào, đừng ngần ngại liên hệ trực tiếp với các tác giả.

Lưu ý: Bản tin này chỉ nhằm mục đích cung cấp thông tin tham khảo. Nội dung không được xem là tư vấn pháp lý chính thức và không thay thế cho ý kiến pháp lý trong từng trường hợp cụ thể. Để được tư vấn chi tiết, vui lòng liên hệ các Luật sư Thành viên của chúng tôi.